

ВІДГУК

офіційного опонента доктора економічних наук, професора

Антонюк Валентини Полікарпівни

на дисертаційну роботу *Томчук Олесі Валеріївни*

«ЛЮДСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ МІСТА В НОВІЙ ЕКОНОМІЦІ:
УПРАВЛІНСЬКИЙ ТА ПОВЕДІНКОВИЙ ВИМІР», представлену на здобуття
наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.07 -
демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика

Актуальність обраної теми дисертаційної роботи

Людський потенціал, носієм якого є людина, складає більшу частину національного багатства і є найважливішим стратегічним ресурсом розвитку кожної держави, її регіонів, міст та територіальних громад. Розвиток людського потенціалу (ЛП) являє собою безперервний процес нарощування фізіологічних, інтелектуальних та соціокультурних параметрів людини, які визначають стан її здоров'я, освіти, культури, креативності, інноваційності, мобільності. В останні десятиліття концепція людського потенціалу була покладена в основу довгострокової стратегії соціально-економічного розвитку більшості країн, в тому числі й України. Не дивлячись на це, Україна має суттєві проблеми у сфері формування і використання ЛП: зменшується чисельність населення, що є його фізіологічною основою; існують проблеми у забезпеченні якісної освіти; внаслідок високого рівня безробіття має місце низька ефективність використання ЛП; Україна втрачає людський потенціал внаслідок еміграції населення. Спостерігається нерівномірність людського розвитку в територіальному розрізі: в містах та сільській місцевості, в різних регіонах України. В Україні дослідженнями за тематикою розвитку ЛП опікується значна кількість вітчизняних науковців. Однак не вирішеність багатьох проблем людського розвитку свідчить про необхідність більш глибокого аналізу даного явища та пошуку більш дієвих механізмів розвитку ЛП. При цьому особливо важливим є забезпечення формування людського потенціалу у відповідність до потреб нової економіки, заснованої на знаннях, цифрових технологіях та індустрії 4.0. Найкращі умови такого розвитку ЛП формуються у містах, де концентрується найбільше ресурсів та кращою є соціальна інфраструктура, що сприяє акумуляції високоосвіченого, творчого, спроможного до підприємницької та інноваційної діяльності населення. Саме дослідженню цих аспектів і присвячена робота Томчук О. В., метою якої є розробка теоретичних, науково-методологічних та практичних засад забезпечення управління людським потенціалом розвитку міст у новій економіці з урахуванням поведінкового контексту.

Дисертаційну роботу виконано в рамках двох науково-дослідних тем Донецького національного університету імені Василя Стуса відповідно до планів науково-дослідних робіт за 2017-2021 роки, в яких авторка досліджувала проблеми людського та інноваційного розвитку територій і регіонів України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і

143/01.1.3-45

27.04.2021

рекомендацій

Наукові положення і висновки, науково-методичні розробки і рекомендації, які наведено в дисертаційній роботі, є обґрунтованими, оскільки вони здійснені на основі широкого кола публікацій (монографій та наукових статей) вітчизняних і зарубіжних учених з проблем людського і територіального розвитку та розвитку міст, а також на основі результатів власних досліджень. Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів забезпечено використанням надійних інформаційних матеріалів якими були: нормативно-правові акти України та міжнародних організацій (Організації об'єднаних націй, Світового банку, Міжнародної організації праці); офіційні статистичні дані Державної служби статистики України та Євростату; документи і матеріали Міністерства розвитку громад та територій, Асоціації міст України; матеріали конференцій, періодичних видань, інформаційні Інтернет-ресурси. Перелік використаних джерел є досить обширним і складається із 646 найменувань.

При підготовці роботи авторкою використано сучасні методи наукового дослідження, в тому числі – загальнонаукові і спеціальні методи (абстрактно-логічний, системно-функціональний, порівняльного аналізу, методи історичного та логічного, класифікації та типологізації, аналізу і синтезу, дихотомії, моделювання, кореляційно-регресійного аналізу та ін.) Використання такого інструментарію дослідження дозволило Томчук О.В. вирішити поставлені у дисертаційній роботі завдання. Таким чином, основні наукові положення, що виносяться на захист авторкою, є у достатній мірі обґрунтованими.

Зміст дисертації, її завершеність та оформлення

Зміст роботи у повній мірі розкриває тему наукового дослідження, її структура відповідає меті та визначенням завданням роботи, виклад матеріалу є послідовним і логічним, висновки та рекомендації, зроблені в дисертації, достатньо обґрунтовані. Робота складається з п'яти розділів змістовна частина якої викладена на 416 сторінках, загальний обсяг дисертаційної роботи разом з додатками та списком використаних джерел становить 518 сторінок.

Перший розділ дисертаційного дослідження «Теоретичні основи дослідження людського потенціалу розвитку міста» присвячений теоретико-методологічному аналізу підходів до визначення людського потенціалу та ролі сучасного міста. В ньому визначено зміст і структуру ЛП розвитку соціально-економічної системи, стадії його розвитку. Обґрунтовано актуальні засади концептосфери дослідження економіки міста і визначення його ролі як специфічної території, де формується і реалізується людський потенціал. Обґрунтовано місце людського потенціалу в просторовій моделі міста. Систематизовано фактори та умови розвитку людського потенціалу міста.

У другому розділі «Дослідження впливу поведінкових чинників на формування людського потенціалу розвитку міст» здійснено аналіз еволюції наукових підходів до розвитку парадигми управління ЛП території,

становлення поведінкової концепції як інструмента управлінського впливу. Досліджено взаємозв'язок людської поведінки та процесів урбанізації, здійснено аналіз та систематизацію детермінант економічної поведінки в контексті формування людського потенціалу розвитку міст. Визначено місце ЛП у механізмі управління містом як соціально-економічною системою. Обґрунтовано науково-методичний підхід до застосування поведінкових чинників в управлінні людським потенціалом розвитку міста. Запропоновано модель застосування поведінкового підходу в системі чинників формування ЛП розвитку міста.

У третьому розділі *«Детермінанти і тенденції аналізу та оцінки людського потенціалу територій»* досліджено і систематизовано методологічні засади оцінювання рівня розвитку людського потенціалу. Викладено авторську методику оцінки ЛП території на основі інтегрального індексу людського потенціалу території, який складається з трьох субіндексів (формування, розвитку та використання ЛП території). Здійснено структурну діагностику асиметрій розвитку людського потенціалу територій, цікавим є порівняння показників ЛП України і Польщі. Виокремлені чинники формування територіальних диспропорцій рівня та якості життя населення України дозволили сформулювати гіпотези залежності темпів економічного зростання територій та міст від розвитку їх людського потенціалу. Обґрунтовано детермінанти формування, розвитку і використання ЛП територій та міст України, проведено динамічний аналіз і запропоновано типологізацію територій за рівнем якості ЛП. Використано кластерний аналіз для розподілу областей України за ВВП на особу та Індексом людського розвитку.

Четвертий розділ *«Соціально-економічні детермінанти формування і використання людського потенціалу (на прикладі міст та районів Вінницької області)»* присвячено аналізу основних параметрів стану і динаміки ЛП міст і районів Вінницької області в кількісному і якісному виразі за демографічною, освітньою складовими і станом здоров'я. Розроблено методику компаративного аналізу динаміки фізичних параметрів ЛП та апробовано її для регіонів, які за поселенськими і просторовими характеристиками є подібними: Вінницького, Житомирського, Хмельницького і Полтавського. Обґрунтовано концептуальні засади соціально-економічних детермінант розвитку ЛП міст з позицій сучасних теорій економічного зростання та теорій територіального розвитку. Розроблено блок-схему теоретико-методологічних засад соціально-економічних детермінант розвитку людського потенціалу міст/територій. Проведено компаративний аналіз соціально-економічних детермінант розвитку ЛП Вінницького і подібних до нього регіонів за групами показників економічного, просторового блоку, добробуту населення та розвитку знанневої і креативної економіки. Здійснено діагностику територіальної асиметрії умов розвитку ЛП міст Вінницької області, обґрунтовано вагомість теорії полюсів зростання для розвитку людського потенціалу міст і територій.

У п'ятому розділі *«Стратегії розвитку людського потенціалу міст»* розроблено принципівий механізм імплікації поведінкового підходу в

контексті формування людиноцентрованого розвитку міст, який визначає драйвери, заходи і результати. Визначено ключові засади поведінкового та управлінського виміру в методології стратегічного планування розвитку міст, представлено концептуальний підхід до формування стратегії розвитку людського потенціалу міста, заснований на основі узгодження управлінського та поведінкового виміру. Розроблено методичні засади моделювання впливу якості ЛП на розвиток міст та розроблено концептуальну модель такого впливу. Обґрунтовано пріоритети сучасної політики розвитку міст Вінницької області відповідно типологізації очікувань їх мешканців у контексті ефективності використання ЛП.

Таким чином, зміст дисертації розкриває низку актуальних питань, які мають велику наукову і практичну значущість для реалізації соціальної політики в Україні у забезпеченні розвитку людського потенціалу. Дисертаційна робота Томчук О. В. містить авторський підхід до розроблення методичних засад, науково-теоретичних підходів і практичних рекомендацій щодо поєднання управлінських і поведінкових підходів у формуванні ЛП міста для забезпечення його соціально-економічного розвитку в новій економіці. З точки зору мети дослідження і вирішених в роботі завдань, назва дисертації «Людський потенціал розвитку міста в новій економіці: управлінський та поведінковий вимір» повністю відповідає її змісту. Дисертаційна робота оформлена у відповідності до встановлених вимог.

Основні положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, їх новизна

Зміст дисертаційної роботи та автореферат дає можливість визначити внесок автора в розвиток досліджуваної проблематики та суттєву новизну наукового доробку, яка полягає в розробці науково-методологічних засад управління людським потенціалом розвитку міст в парадигмі поведінкового підходу. *Найбільш вагомими науковими здобутками дисертаційної роботи містяться у таких положеннях дисертації:*

удосконалено теоретико-методологічні основи дослідження людського потенціалу розвитку міста в контексті поглиблення його провідної ролі у розвитку соціально-економічних систем, територій і міст в новій економіці (підрозділ 1.1);

удосконалено понятійно-категоріальний апарат дослідження ЛП розвитку міст, надано авторське визначення базових понять: людський потенціал (с. 60-61), людський потенціал розвитку міста, під яким розуміються вроджені, набуті, сформовані здібності, властивості та якості, що визначають здатність їх носія виступати ключовим драйвером забезпечення економічної та соціальної модернізації міста й діяти на основі професійної компетентності та усвідомлення власної суб'єктності (с. 96) та управління ЛП розвитку міста;

дістали подальшого розвитку підходи до дослідження концептосфери розвитку міст, яка містить систематизацію основних наукових шкіл з економіки міст, здійснено типологізацію ознак міста, що впливають на формування,

розвиток та ефективність використання ЛП, проведено ідентифікацію міст з метою типізації в залежності від розміру, значення в системі виробництва і розселення, особливостей економічного і соціального розвитку, демографічної структури з метою вибору стратегії розвитку та управління людським потенціалом (с. 68-90).

вперше сформовано новий напрям наукового дослідження, який охоплює розробку концептуальних положень вивчення ЛП міст, що розкривається в обґрунтуванні ролі міст як ключових атракторів та полюсів концентрації ресурсів зростання, середовища формування та максимально повного використання нематеріальних активів розвитку в парадигмі нової економіки, обґрунтуванні взаємозалежності між рівнем якості людського потенціалу та динамікою соціально-економічного розвитку міст (с. 85-103); розроблено методологічний інструментарій управління ЛП розвитку міста, відтворення його нової якості для забезпечення соціально-економічного розвитку міста;

удосконалено підходи до систематизації детермінант економічної поведінки, які визначають формування продуктивних та непродуктивних поведінкових патернів носіїв ЛП міст в контексті управлінського регулювання, виокремлено зовнішні і внутрішні детермінанти, що є підставою для визначення характеру управлінського регулювання з метою коригування поведінкових траєкторій та відхилень в процесі реалізації стратегій соціально-економічного розвитку (с. 144-159);

вперше запропоновано принциповий механізм імплікації поведінкового підходу в контексті формування людиноцентрованого розвитку міст, ключовими драйверами якого виступатиме політика міського розвитку спрямована на формування середовища для закріплення просоціальної поведінки населення, набуття ним відповідних особистісних характеристик, що реалізується через систему об'єктивних та суб'єктивних чинників та направлена на формування позитивних поведінкових орієнтирів / усунення непродуктивних поведінкових патернів реалізації людського потенціалу розвитку міста в системі стратегічного планування (с. 182-183);

вперше обґрунтовано концепцію використання людського потенціалу розвитку міста на основі поєднання управлінського та поведінкового виміру: визначено зміст управлінського виміру людського потенціалу розвитку міста як системи знань з управління містом; поведінковий вимір як процес усвідомлення, спостереження і аналізу ролі та поведінки суб'єктів міського середовища; здійснено порівняння змістових механізмів управлінського та поведінкового впливу на людський потенціал розвитку міста та моделювання поведінки носіїв ЛП з метою набуття ними нових якісних параметрів із застосуванням окреслених методів впливу (розділ 3);

розроблено методологічні положення щодо проведення оцінювання ЛП території на основі використання зведеного показника – інтегрального індексу людського потенціалу територій, який складається з трьох субіндексів (субіндекси формування, розвитку та використання людського потенціалу), який дозволяє визначення на рівні локальної управлінською системи тих

індикаторів моніторингу соціального розвитку території, які потрібно відстежувати для своєчасного запобігання деструктивним змінам ЛП (с. 197-209);

запропоновано науково-методичні засади аналізу рівня впливу наявних диспропорцій розвитку людського потенціалу на темпи економічного зростання територій на основі оцінювання збалансованості розвитку ЛП територій/міст та зростання сукупного економічного доходу, що дозволяє виявити проблемні зони та здійснити диференціацію територій за рівнем ефективності використання людського потенціалу (с. 230-248);

розроблено та апробовано науково-методичний інструментарій оцінювання динаміки фізичних параметрів ЛП на основі комплексу показників, які характеризують стан та динаміку його кількісно-якісних індикаторів та виступають основою розрахунку індексу приросту людського потенціалу за його фізичними параметрами; проведено апробацію на прикладі чотирьох областей України та встановлено позитивні тенденції динаміки якісних показників людського потенціалу, що є підставою для виокремлення типу регіонів, які мають потенціал компенсації демографічних втрат (с.285-292);

систематизовано теоретичні підходи до визначення соціально-економічних детермінант розвитку ЛП міст/територій в системі сучасних концепцій економічного розвитку і зростання та в системі сучасних концепцій регіонального розвитку; розроблено блок-схему теоретико-методологічних засад соціально-економічних детермінант формування і реалізації людського потенціалу розвитку міст/територій, до яких віднесено низку чинників економічного, інституціонального, інфраструктурного, соціального розвитку (с.294-306);

розроблено науково-методичні засади компаративного аналізу соціально-економічних детермінант розвитку людського потенціалу, який включає: обґрунтування відбору чотирьох блоків показників (економічного, просторового блоків, добробуту та розвитку знаннєвої і креативної економіки) та розробку алгоритму їх оцінки і розрахунку загального індексу соціально-економічних детермінант розвитку людського потенціалу регіону, який дозволяє визначити сфери відставання, що мають бути пріоритетними об'єктами стратегічного розвитку територій (с. 322-330);

удосконалено ключові положення стратегії управління людським потенціалом розвитку міста як основи реалізації постіндустріальної парадигми суспільного та економічного розвитку, які направлені на диференціацію економічних процесів з урахуванням людиноцентрованого підходу та дозволяють нівелювати вплив негативної демографічної динаміки, досягти вирівнювання розвитку соціального середовища відтворення ЛП міста; доведено пріоритетний характер таких стратегічних напрямів: узгодження цілей людського і міського розвитку; детальна конкретизація цільових об'єктів та агентів реалізації стратегічних проєктів та програм; збалансоване нарощення економічної активності; розбудова комфортного і безпечного середовища формування, збереження та відтворення людського потенціалу; врахування

поведінкових патернів та очікувань носіїв людського потенціалу (підрозділ 5.1);

удосконалено концептуальний підхід до формування стратегії управління людським потенціалом розвитку міста, який поєднує нормативний (організаційно-управлінський, інституційний, правовий, економічний, інформаційний, фінансовий) та поведінковий (установлення взаємовідносин, уточнення та аналіз життєвих цілей та стратегій розвитку, політика «м'яких підштовхувань», поведінкових патернів, потреб, формування комфортного середовища, створення аксіологічного ядра, партнерська, соціальна, середовищна, групова, індивідуальна підтримка) вимір управління людським потенціалом в системі стратегічного розвитку міст (підрозділ 5.2);

вперше представлено концептуальну модель впливу якості людського потенціалу на розвиток міст, яка за своїм змістом розкриває проблематику управлінського виміру забезпечення відтворення ЛП міст, набуття ним нової якості на основі більш повного та точного розуміння вихідних та очікуваних параметрів, відображає взаємопов'язану систему компонент (економічна, соціальна, знаннява, креативна, просторова), детермінант та цільових показників, досягнення яких забезпечує якісне формування, розвиток та використання ЛП міст; модель інституційно закріплена у форматі узгодження регіональних стратегій і програм соціально-економічного розвитку (п. 5.3).

У сукупності наукові положення та розробки, що отримані дисертантом, свідчать про значну наукову новизну і досягнення поставленої в дисертації мети.

Значущість дослідження для науки і практики

Дослідження має важливе значення для демографії, економіки праці, соціальної економіки і політики як галузі економічної науки. *Наукова значущість* дослідження пов'язана з розвитком теоретичних підходів щодо визначення змісту і структури людського потенціалу міста, розробки концептосфери дослідження економіки міста, детермінант формування, розвитку і використання людського потенціалу міст, використання поведінкового підходу в контексті формування людиноцентрованого розвитку міст, розробки стратегічних засад розвитку людського потенціалу міст на основі поєднання поведінкового та управлінського підходів. *Практичне значення одержаних результатів*, що містять рекомендації з удосконалення механізмів управління людським розвитком, полягає в тому, що вони спрямовані на формування ефективної стратегії управління людським потенціалом розвитку міста, які можуть бути використані місцевими органами влади в практиці стратегічного управління. Пропозиції автора доведені до рівня практичного застосування в органах регіональної і місцевої влади, про що свідчать довідки про впровадження.

Завершеність дослідження та повнота викладу його результатів у наукових фахових виданнях, ідентичність змісту автореферату і дисертації

Дисертація Томчук Олеси Валеріївни «Людський потенціал розвитку міста в новій економіці: управлінський та поведінковий вимір» є завершеною науковою роботою і в достатній мірі відображає підготовлені для публічного захисту наукові положення, результати теоретичних і аналітичних досліджень, а також дані щодо їх практичного впровадження. Основні результати дисертаційного дослідження опубліковано у 24 наукових працях загальним обсягом 36,21 д.а., з яких особисто автору належить 16,53 д.а., з них: підрозділ у 1 колективній монографії, 18 статей у наукових фахових виданнях, 4 статті у співавторстві, які включені до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science, 5 публікацій за матеріалами науково-практичних конференцій.

Вивчення змісту дисертаційної роботи і автореферату дозволяє зробити висновок щодо ідентичності автореферату і основних положень дисертації. Наукові положення, висновки і рекомендації, що викладені в авторефераті в стислому виді, належним чином розкриті і обґрунтовані в дисертаційному дослідженні.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Відзначаючи актуальність і змістовність поданої до захисту дисертації, обґрунтованість її основних положень, висновків і рекомендацій, не можна водночас залишити без уваги певні упущення, а саме:

1. Дисертаційне дослідження присвячено проблемам формування і використання людський потенціал розвитку міста, вирішення яких значною мірою залежить від місцевих органів влади. На сучасному етапі в Україні відбувається децентралізація - передача повноважень та фінансів від державної влади органам місцевого самоврядування, що має безпосереднє значення для розвитку людського потенціалу. Однак в дисертації, на мій погляд, процесам і результатам децентралізації з позицій розвитку ЛП міст приділено недостатньо уваги.

2. У другому розділі авторка викладає теоретичні засади впливу поведінкових чинників на формування людського потенціалу розвитку міст, викладено цікаві підходи, моделі і детермінанти економічної поведінки людей. Обґрунтовано застосування поведінкового підходу в системі чинників формування людського потенціалу розвитку міста. Однак при цьому переважає чисто теоретичний аналіз, в роботі доцільно було б теоретичні викладки підтвердити прикладами успішного застосування поведінкового підходу в управлінні розвитком людського потенціалу.

3. На с. 100 дисертації, в таблиця 1.3 авторка наводить перелік чинників розвитку людського потенціалу території/міста за рівнем результативності, до яких віднесено демографічні, економічні, соціальні, екологічні. На наш погляд, це обмежений перелік, його доцільно було б доповнити просторовими (що безпосередньо пов'язано з предметом дослідження), організаційно-управлінськими, соціоментальними.

4. У підрозділі 5.2 викладено концептуальні положення формування стратегії управління людським потенціалом розвитку міст, обґрунтовано

можливі пріоритети, викладено схему формування стратегії управління людським потенціалом розвитку міст, піраміду цілей і зв'язків, визначено пріоритетні напрями розвитку людського потенціалу міст Вінницької області. Однак із тексту не зрозуміло, чи є ці положення універсальними для всіх міст, які суттєво відрізняються за розміром, місцем розташування, ресурсним забезпеченням та іншими параметрами.

5. У підрозділі 5.4 викладено пріоритети сучасної політики розвитку міст України, наводяться стратегічні цілі різних міст України. Однак, на наш погляд, доцільно було б навести приклади практики стратегічного управління міст центрально- та східноєвропейських країн, які подібні до України за рівнем розвитку економіки, цінностями та традиціями, і де проблеми людського розвитку вирішуються краще та досвід яких був би корисний нам. Окремі посилання на Нью-Йорк, Лондон, Стокгольм, Торонто, Дубаї та інші розвинені міста світу є цікавими, але нічого не дають для вирішення проблем людського і міського розвитку України, оскільки ресурсний потенціал не співставний.

6. На рисунку 5.10 визначено пріоритетні напрями розвитку людського потенціалу міст Вінницької області. Цей доробок авторки мав би більшу практичну цінність, якби були визначені цільові орієнтири параметрів людського потенціалу області, яких бажано досягнути в середньостроковому та довгостроковому періодах.

7. В дисертаційній роботі значна увага приділяється дослідженню економіки міста. В Україні багато міст знаходяться в стадії занепаду, що обумовлює вплив людського потенціалу. Доцільно було б більше уваги приділити причинам деградації міських поселень та більш чітко визначити критично важливі для людського потенціалу параметри міського розвитку.

Вище перелічені зауваження суттєво не впливають на науковий рівень отриманих дисертанткою результатів, вони можуть бути орієнтиром для подальшої наукової роботи.

Загальний висновок.

Детальне ознайомлення з дисертаційною роботою, авторефератом, публікаціями Томчук Олеси Валеріївни на тему «Людський потенціал розвитку міста в новій економіці: управлінський та поведінковий вимір», що представлені на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.07 – демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика, дозволяє зробити висновок, що дослідження виконане на актуальну тематику.

Оцінка отриманих наукових результатів дисертаційної роботи дає підстави стверджувати про їх значне теоретичне значення, яке пов'язане з новим напрям наукового дослідження, який охоплює широке коло питань з розробки концептуальних положень розвитку людського потенціалу міст, та яке має прикладне впровадження. Вважаю, що дисертаційна робота Томчук О. В. є завершеним, цілісним, обґрунтованим та самостійним за своїм змістом, теоретичним обґрунтуванням, новизною наукових результатів дослідженням.

У ній отримані нові результати, які у своїй сукупності вирішують важливе наукове завдання – обґрунтування та розробка теоретичних, науково-методологічних та практичних засад забезпечення управління людським потенціалом розвитку міст в новій економіці з урахуванням поведінкового контексту. Вирішення цих наукових завдань робить значний внесок у розвиток галузі економічної науки – демографії, економіки праці, соціальної економіки і політики.

За змістом та оформлення дисертаційна робота повністю відповідає вимогам пунктів 9, 10, 12 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, зі змінами та доповненнями. Дисертаційна робота, опубліковані праці, автореферат свідчать, що Томчук Олеся Валеріївна є висококваліфікованим і креативним фахівцем, вона може робити ґрунтовні наукові дослідження й отримувати нові наукові результати, що мають теоретичне і практичне значення, та заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.07 – демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика.

Головний науковий співробітник
відділу проблем регуляторної
політики і розвитку підприємництва
Інституту економіки промисловості НАН України,
доктор економічних наук, професор

В. П. Антонюк

Підпис головного наукового співробітника
д.е.н., проф. В.П. Антонюк *завіряю*:
Учений секретар
Інституту економіки промисловості
НАН України

«27» 04 2021 р.



М.О. Солдак